

Даниял кітабы — Жүз отыз сегізінші бөлім

Даниял 11-дің ашылуы: тарих арқылы өтетін пайғамбарлық сапар

Jeff Pippenger

2024-03-15

Даниял кітабының он бірінші тарауының қыркыншы аяты Құдай Сөзіндегі ең терең аяттардың бірін бейнелейді. Онда көрсетілген пайғамбарлық тарихтар — Езекиелдің көрінісіндегі доңғалақтардың ішіндегі доңғалақтар тоғысатын жер. 1798 жылғы Миллерит қозғалысының ақыр заманымен, сондай-ақ 1989 жылғы үшінші періштенің қозғалысының ақыр заманымен бірге, Құдайдың соңғы күндердегі халқының ішкі және сыртқы тарихтары бейнеленеді. Осы аяттың ішінде 1798 жылы бірінші періштемен келген жақындап келе жатқан сот туралы хабарландырудан бастап, қырық бірінші аяттағы жексенбілік заңға дейінгі аралық қамтылған. Сондықтан бұл аят өлгендерден басталатын Құдай қауымының тергеу сотын, жүз қырық төрт мыңның мөрленуіне дейінгі кезеңді, әрі Құдайдың Лаодикиялық адвентизмді Өз аузынан құсып тастауын бейнелейді.

1798 жылы папалық билік өзінің өлімші жарасын алған тарихтан бастап, қырық бірінші аятта сол өлімші жара жазылғанға дейінгі аралық осы аяттың тарихында бейнеленген. Қырық бірінші аяттан әрі қарайғысы дәл сол аятта басталатын Құдайдың күшейе түсетін атқарушы үкімдерінің мәнмәтінінде қойылған. Осы пайғамбарлық мағынада қырықыншы аят — Даниял кітабының он бірінші тарауының соңы, ал сол тараудың бірінші және екінші аяттары — бастамасы. Он бірінші тарау антихристтің бүлігін көрсетеді, ал оныншы тарау Хиддекел өзені туралы аянның басталуын, он екінші тарау оның аяқталуын білдіреді. Оныншы және он екінші тараулар біріншіні және соңғыны білдіреді, ал он бірінші тарау — ортадағы бүлік.

Оныншы және он екінші тараулар бірдей, өйткені он бірінші тараудан өзгеше, олар Даниелдің аянға қатысты тәжірибесін бейнелейді, ал он бірінші тарау — аянның өзі. Оныншы тарау — еврей әліпбиінің бірінші әрпі, он бірінші тарау — еврей әліпбиінің он үшінші бүлікшіл әрпі, ал он екінші тарау — әліпбидің соңғы әрпі. Хиддекел өзенінің аяны — «Ақиқат».

Он бірінші тарауда бастау соңының бейнесін көрсетеді, өйткені Мәсіх ешқашан өзгермейді. Қырықыншы аятта бейнеленген ақырғы тарих — аңның мүсінінің сыналу уақыты. Сол сыналу уақыты қырық бірінші аятта бейнеленген аңның таңбасымен аяқталады. Сондықтан бірінші және екінші аяттар жүз қырық төрт мыңның мөрлену уақытына қатысты болуға тиіс, өйткені сол уақыт кезеңі аңның мүсінінің қалыптасу кезеңі де болып табылады.

«Жаратқан Ие маған аңның мүсіні сынақ мерзімі аяқталмай тұрып жасалатынын анық көрсетті; өйткені ол Құдай халқы үшін олардың мәңгілік тағдыры шешілетін ұлы сынақ болмақ....»

«Бұл — Құдай халқы мөрленбестен бұрын өтуге тиіс сынақ.» Manuscript Releases, volume 15, 15.

Ақырзаман уақытын айқындайтын әрдайым екі жолайрық белгісі болады. Мұсаның реформалық қозғалысында бұл — Наронның дүниеге келуі, содан кейін үш жылдан соң Мұсаның дүниеге келуі болды. Бабылдан шығып, ғибадатхананы қайта тұрғызу реформалық қозғалысында бұл — патша Дарий, одан кейін патша Кир болды. Мәсіхтің реформалық қозғалысында бұл — Шомылдыру рәсімін жасаушы Жоханның дүниеге келуі, ал алты айдан кейін Мәсіхтің дүниеге келуі болды. Миллершілердің реформалық қозғалысында бұл — 1798 жылы папалық жүйенің өлімі, содан кейін 1799 жылы папаның өлімі болды. Үшінші періштенің реформалық қозғалысында бұл — президент Рейган мен бірінші президент Буш болды, екеуі де 1989 жылды білдірді. Даниял кітабының оныншы тарауының бірінші аятында патша Кирдің айқындалғанын табамыз.

Парсы патшасы Кирдің үшінші жылында Даниялға — оған Белтешазар деген ат қойылған еді — бір нәрсе аян етілді; ал ол нәрсе шындық еді, бірақ белгіленген мерзімі ұзақ болатын; және ол сол нәрсені түсінді, әрі аянды ұқты. Даниял 10:1.

Оныншы тараудың келесі аяттарында біз Жәбірейіл он бірінші тарауда пайғамбарлық тарихтың көрінісін жеткізердің алдында Даниялдың басынан өткен тәжірибесінің алдын ала бейнеленгенін көреміз. Кир ақырғы уақытты белгілейді, өйткені бұған дейін Дарийдің жиені Кир Белшазарды өлтірген Дарийдің қолбасшысы болған; осы арқылы жетпіс жылдық тұтқындықтың соңы белгіленді, ал бұл рухани Израилдің рухани Бабылда 538 жылдан 1798 жылға дейін созылған бір мың екі жүз алпыс жылдық тұтқындығының бейнесі еді.

«Құдайдың жер бетіндегі қауымы осы ұзақ, тынымсыз қуғын-сүргін кезеңінде, жер аударылу дәуірінде Бабылда тұтқында болған Израил ұлдары қандай шын мәнінде тұтқында болса, дәл сондай шын мәнінде тұтқында болды». Prophets and Kings, 714.

1798 жылы мың екі жүз алпыс жылдың аяқталуы ақыр заман уақытын белгіледі, сол сияқты жетпіс жылдың аяқталуы да сол тарих үшін «ақыр заман уақытын» белгіледі. Белшазардың өлімі мен Бабыл патшалығының соңында Дарий де, Кир де көрсетілген, өйткені істі жүзеге асырған Дарийдің қолбасшысы ретінде Кир Дарийдің өкілі болды. Үлкен Джордж Буш 1989 жылғы 20 қаңтарда қызметіне кіріскенде, Рейган 1989 жылдың алғашқы он тоғыз күні бойы президент болған еді.

Хиддекел туралы көрініс ақырғы уақытта, Кирдің үшінші жылы басталды. Ғабриел Даниялға он бірінші тараудың пайғамбарлық тарихын аша бастағанда, ол әуелі Дарийдің бірінші жылына сілтеме жасайды, осылайша Даниялға ұсынбақ болған пайғамбарлық тарих көрінісінің ақырдың соңғы мезгілінде, 1989 жылы басталатынын анық көрсету үшін; өйткені барлық пайғамбарлар өздері өмір сүрген күндерден гөрі соңғы күндер туралы көбірек айтады.

Бірақ мен саған ақиқат Жазбасында белгіленгенді көрсетемін; осы істерде маған жақтасатын сендердің әміршілерің Михаилдан басқа ешкім жоқ. Сондай-ақ мен де Мидиялық Дарийдің бірінші жылында оған қуат беру және оны бекіту үшін тұрдым.

Даниял 10:21; 11:1.

1989 жылы ақырзаман уақытын бейнелейтін Дарийдің бірінші жылында Жәбірейіл «тұрды», осылайша «ақырзаман уақытында» бір періштенің келетінін айқындады. 1798 жылы бірінші періште келді, ал 1989 жылы үшінші періште келді. Үшінші періштенің мөрлеу ісі тек 2001 жылы үшінші періштенің хабары қуаттандырылған кезде ғана басталды, бірақ 1989 жылы үшінші періштенің келу қозғалысы ақырзаман уақытында Жәбірейілдің тұруымен бейнеленген. Жәбірейіл Даниялға «ақиқат жазбасында белгіленгенді» көрсетпек, ал Хиддекел туралы аян Жәбірейіл енді жариялағалы тұрған «Ақиқаттың» таңбасына ие.

Оныншы тараудың он төртінші аятында Ғабриел Даниялға Хиддекел туралы көріністе сөз етіп тұрғанының «соңғы күндерде Құдай халқының басына не түсетіні» екенін алдын ала хабарлаған еді.

Енді мен соңғы күндерде сенің халқыңа не болатынын саған ұқтырмақ болып келдім; өйткені бұл аян әлі талай күндерге арналған. Даниел 10:14.

Даниял кітабының он бірінші тарауының екінші аяты 1989 жылы ақырғы уақытта мөрі ашылған білімді білдіреді; сол білім Құдай халқының «соңғы күндерде» басынан «не өтетінін» айқындайды.

Ал енді саған шындықты көрсетемін. Міне, Парсыда тағы үш патша көтеріледі; ал төртіншісі олардың бәрінен әлдеқайда бай болады; әрі өз байлығы арқылы алған күш-қуатымен ол бәрін Грекия патшалығына қарсы көтереді. Даниял 11:2.

Кир екінші патшаны 1989 жылдан бері алдын ала бейнелейді. Ол Мидия-Парсы империясының патшасы, ал бұл империя Киелі кітап пайғамбарлығындағы соңғы күндердегі екі мүйізден тұратын патшалықты бейнелейді; ол мүйіздер Мидиялықтар мен Парсылар арқылы көрсетілген. 1989 жылы ақырзаман уақытындағы жерден шыққан екі мүйізді аң патшалығының екінші патшасынан кейін әлі де үш патша (Клинтон, соңғы Буш, Обама) болуға тиіс еді, содан соң олардың бәрінен әлдеқайда бай патша келуге тиіс еді. Бірінші Буштан кейін келген үш патша өз президенттіктерінен кейін байыды, әрі тек президент болғандықтан ғана байыды. Ал әлдеқайда бай болған төртіншісі — Трамп, әрі ол тарихтағы ең бай президент еді, — өз ақшасын президент болғаны үшін тапқан жоқ, қайта, негізінен, президенттікке түспей тұрып-ақ, жылжымайтын мүлікке инвестиция салу ісі арқылы тапты.

Салыстырмалы түрде алғанда, Америка тарихындағы ең бай президент бұрын Америка Құрама Штаттарының алғашқы президенті болған. Дональд Трампқа дейін Джордж Вашингтон Америка тарихындағы ең бай президент еді, әрі ол өз байлығын, Дональд Трамп сияқты, жылжымайтын мүлікке салған инвестициялар арқылы тапты. Вашингтон да, Трамп та президенттік қызметке дәстүрлі емес саяси ортадан келді. Вашингтон президент болғанға дейін негізінен әскери қолбасшы болды, ал Трамп — кәсіпкер әрі телевизиялық тұлға еді; ол да, Вашингтон сияқты, бұған дейін ешқандай саяси тәжірибеге ие болмаған.

Екі президент те өздерінің күшті мінезімен және басшылық ету мәнерімен танылды, дегенмен бұл қасиеттер оларда мүлде әртүрлі түрде көрініс тапты. Вашингтон Революциялық соғыс кезінде және Республиканың алғашқы жылдарында сабырлы, байсалды әрі өзіне сенімді басшылығымен және біріктіруші болмысымен танылса, Трамп басшылық пен мемлекеттік басқарудағы батыл ұстанымымен белгілі. Вашингтон да, Трамп та елеулі даудың нысаны болған тұлғалар еді, бірақ бұған себеп болған жайттар мүлде өзгеше болды. Вашингтон, кеңінен құрметтелгеніне қарамастан, өз дәуірінде әртүрлі мәселелер, соның ішінде құлдыққа қатысты көзқарастары үшін сынға ұшырады. Трамптың президенттігі көптеген даулармен сипатталды, соның ішінде әлеуметтік желідегі өзінің “mean tweets” деп аталатын жазбалары, «Америка бәрінен бұрын» саясатына негізделген шешімдері және өзінің өзін-өзі тануы.

Ең бай әрі алтыншы президент жаһаншыл айдаһар күштерін қоздыруы тиіс еді. Он бірінші тараудың екінші аятының тарихын 1776, 1789 және 1798 жылдар кезеңінің тарихына қабаттастыра қарастырғанда, біз жердегі аңның соңғы президентіне қатысты қосымша мәлімет табамыз, өйткені Иса соңын бастауымен бейнелейді. 1776 және 1789 жылдармен бейнеленген алғашқы екі кезең соңғы президенттің жетінші ішінен шыққан сегізінші президент болатынына екі куәлік береді. Трамп Рейганнан кейінгі алтыншы президент болды, ал сегізінші президент ретінде ол «жетінің ішінен» болады. Соңғы, әрі сегізінші президент Америка Құрама Штаттары аңға «әрі соған тиесілі» бейнені жасаған кезде билік жүргізетін болады.

Құрама Штаттар аңның бейнесін қалыптастыратын кезде билік жүргізетін президент сегізіншісі болуы тиіс, яғни жетеудің бірі, бұған Пейтон Рэндольф пен Джон Хэнкок куәлік етеді. Папалық — жетеудің бірі болған сегізінші бас, әрі ол пайғамбарлық өлімші жарақат алды. Папалықтың бейнесі болу үшін, жетеудің бірі болып табылатын сегізінші президент те пайғамбарлық тұрғыдан «жараланған» немесе «өлтірілген» деп айқындалатын пайғамбарлық сәйкестендіруге ие болуы тиіс.

Папалық өзінің өлімге душар ететін жарасын айдаһарлық биліктен (Франциядан) алды; бұл — папалықпен Пауыл «заңсыздықтың құпиясы» («күнә адамы») сол кезде-ақ әрекет етіп тұр деп анықтаған уақыттан бері күресіп келе жатқан айдаһарлық билік. Пұтқа табынушылықтың айдаһары папалықтың таққа отыруын тежеп тұрды, ал папалық бұған 538 жылы қол жеткізді.

Папалықтың басталуынан оның ақырғы құритын шағына дейін ол айдаһар күштеріне қарсы күреседі. Папалықтың бір бейнесі сол бейненің айдаһар күшімен күресуін талап етеді. Аянның он жетінші тарауында жеті бастың ішінен шыққан сегізінші бас болып табылатын папалық ақырында отпен өртеледі де, оның тәнін он патша жеп қояды. Екі өлімде де (1798 және соңғы күндерде) папалық аңды айдаһар күші өлтіреді. Америка Құрама Штаттары аңның бейнесін қалыптастыруы үшін, сегізінші президент те өзі соғысып жүрген айдаһар күші тарапынан өлтірілуі қажет болар еді; ал 1989 жылғы ақыр заман уақытынан кейінгі алтыншы патша — барлық айдаһар күштерін қозғаған патша.

Рональд Рейган діннен безген протестант болды, ал бірінші Джордж Буш нағыз жаһанданушы еді. Оның белгілі дәйексөздерінің бірі — 1988 жылғы 18 тамызда ол өтірік айтып былай деген сөзі: «Ал мен салықтарды көтермейтін адаммын. Менің қарсыласым қазір оларды соңғы шара ретінде, не үшінші шара ретінде көтеретінін айтып жүр. Бірақ саясаткер осылай сөйлесе, оның дәл сол шараға жүгінетіні белгілі. Менің қарсыласым салықтарды көтеруді жоққа шығармайды. Ал мен жоққа шығарамын. Конгресс мені салықтарды көтеруге итермелейді, ал мен “жоқ” деймін. Олар итермелейді, мен “жоқ” деймін, сосын тағы итермелейді, ал мен оларға айтарым тек мынау: ернімді оқындар: жаңа салықтар жоқ».

Айдаһар билігінің өкіліне тән сипат болып табылатын сол жария өтіріктен басқа, оның ең әйгілі дәйексөзі 1990 жылғы 11 қыркүйекте Конгрестің бірлескен отырысында айтылды; сонда ол былай деді: «Енді біз көз алдымызда жаңа әлемнің айқындалып келе жатқанын көре аламыз. Бұл — жаңа дүниежүзілік тәртіптің шынайы мүмкіндігі бар әлем. Уинстон Черчилльдің сөзімен айтқанда, “әлемдік тәртіп”, онда “әділдік пен адал ойын қағидаттары ... әлсіздерді күштілерден қорғайды ...” Қырғи-қабақ соғыстың тығырығынан азат етілген Біріккен Ұлттар Ұйымы өз негізін қалаушыларының тарихи көрегендігін жүзеге асыруға дайын тұрған әлем». Буш-әкесі, өзін республикалық деп таныстырғанына қарамастан, жаһанданушы еді.

Билл Клинтон өзінің ұлықтау рәсімін Линкольн мемориалында өткізген алғашқы президент болды, бұл оның Линкольнге теріс қарап, Вашингтон ескерткішінің обелискісіне жүзін бұрғанын білдіреді; ал сол обелискінің іші еркін тасшылықтың рәміздерімен толтырылған. Ол Конституцияға адалдығын жалған түрде ант ете отырып, жүзін бұрған сол обелиск те, еркін тасшылықтың сол рәміздері де оның құлдыққа қарсы Линкольн мемориалының рәмізінен сырт айналғанын ғана емес, сонымен бірге Клинтондардың тарихи тұрғыдан әдейі таңдаған ұстанымы оның қабылдау сөзіндегі мазмұнмен де үйлесетінін көрсетті; сол сөзінде ол өзі оқыған Иезуит университетінде тәлім алған бір профессорды мадақтаған еді.

Сол профессор, Кэрролл Куигли, 1966 жылы жарық көрген *Tragedy and Hope: A History of the World in Our Time* атты кітапты жазды, және ол орынды түрде әрі кеңінен «жаһаншыл идеялардың Інжілі» ретінде түсініледі. Құран Ислам үшін қандай болса, және Альберт Пайк жазып, 1871 жылы жарияланған *Morals and Dogma of the Ancient and Accepted Scottish Rite of Freemasonry* масондықтың эзотерикалық ілімдерінің ең жан-жақты баяндалуы деп есептелетіні қандай болса; немесе *The Book of Mormon* Соңғы Күн Әулиелері үшін қандай болса, Куиглидің кітабы да жаһаншыл философияның Інжілі болып табылады. Егер Клинтон Құрандағы Мұхаммедті мадақтаса, немесе *The Book of Mormon*-дағы Джозеф Смитті мадақтаса, көпшілік мұны білер еді, ал Альберт Пайктің кім екенін де кейбіреулер білер еді, бірақ Клинтонның Куиглиді мадақтауы өзінің жаһаншыл күн тәртібіне және Авраам Линкольн білдіретін қағидаттарды теріске шығаруына сәйкес келетінін білетіндер аз болды.

Сөзінде Клинтон былай деді: «Жасөспірім кезімде мен Джон Кеннедидің азаматтыққа шақырған үнін естідім. Содан кейін, Джорджтаунда студент болған шағымда, мен сол

үндеудің мағынасын Кэрролл Куигли есімді профессордың түсіндіруі арқылы тереңірек ұқтым; ол бізге Американың тарихтағы ең ұлы ұлт болғанын айтты, өйткені біздің халқымыз әрдайым екі нәрсеге сеніп келді: ертең бүгінгіден жақсырақ бола алатынына және соны жүзеге асыру үшін әрқайсымыздың жеке моральдық жауапкершілігіміз бар екеніне». Кэрролл Куиглидің Американы «қайтадан ұлы ету» туралы көзқарасы Америка Құрама Штаттарының өзінің ұлттық егемендігін Біріккен Ұлттар Ұйымына беруі еді. Клинтон демократ, жаһанданушы, айдаһардың өкілі болды.

«Әкесі қандай болса, ұлы да сондай»: соңғы Джордж Буш — жаһанданушы еді, әрі әкесі де өзін республикалықпын деп жариялаған жаһанданушы болғаны сияқты, ол да сондай болды. Алма ағашынан алысқа түспейді. Киелі кітапта мынадай риторикалық сұрақ қойылады: «Екі адам өзара келіспейінше, бірге жүре ала ма?» Соңғы Буштың Билл және Хиллари Клинтонмен бірге жүзеге асырған көптеген істерін қадағалап шығу ғана оның кіммен келісімде болғанын көруге жеткілікті.

Барак Хусейн Обама Президент болып сайланардан аз уақыт бұрын, сайлауалды митингілердің бірінде Америка Құрама Штаттарын түбегейлі өзгерту туралы мәлімдеме жасады. 2008 жылғы 30 қазанда, Миссури штатының Колумбия қаласында, Обама былай деді: «Біз Америка Құрама Штаттарын түбегейлі өзгертуге бес күн қалғанда тұрмыз». Бұл мәлімдеме Обаманың 2008 жылғы президенттік сайлау науқанының негізгі тақырыбы болған «үміт пен өзгеріс» жөніндегі кеңірек үндеуінің бір бөлігі еді; ол оның ауқымды саяси реформаларға және елді өзге бағытқа бұруға деген міндеттемесін айқындады. Ол елді бұрған бағыт — жаһанданудың, ақ нәсілділерге қарсы, түсік жасатуды жақтайтын, көміртекті отындарға қарсы, Америкаға қарсы әрі жаһандануды жақтайтын саясаттарға, Өртүрлілік, Теңдік, Инклюзия қағидаттарына, Сындарлы нәсіл теориясының жалған тарихына және тағы да басқаға бастайтын айдаһарлық саясаттар еді. Обама жай ғана жергілікті қауымдастық ұйымдастырушысы болған жоқ; ол айдаһар билігінің жаһанданушылық күн тәртібінің өкілі болды және әлі де солай.

Алайда Трамп, қазіргі заманғы әдеттегі саясаткерден өзгеше, 1989 жылы басталған кезеңдегі өзінен бұрынғы жеті президенттің бәрі бірге алғандағыдан да көбірек уәдесін орындады. Ол Американы қайтадан ұлы етуге берілген еді, әрі осыған ұмтыла отырып, тек Америка Құрама Штаттарында ғана емес, бүкіл әлемде де билік жүргізіп тұрған жаһанданушы күштерді қозғап жіберді.

Джо Байденнің өзін тағы бір жаһанданушыдан өзге біреу екенін дәлелдейтін ешқандай айғағы мүлде жоқ.

Католицизмнің аңы айдаһарлық күштермен ұзаққа созылған соғыс жүргізді, ал Америка Құрама Штаттары папалықтың мүсінін қалыптастырған кезде билік жүргізіп отырған президент, пайғамбарлық қажеттілік бойынша, айдаһарлық күштермен күресте болады. Тірі президенттердің ешқайсысы, Дональд Трамптан басқа, айдаһарлық күштермен соғыс жүргізбес еді, өйткені демократтар ашық түрде жаһанданушылар (айдаһарлар), ал соңғы Джордж Буш, әкесі қандай болса, өзі де сондай болды (өзін республикашылмын деп

жариялағанымен, шын мәнінде жаһанданушы айдаһар), өйткені Иса әрдайым соңғыны біріншісі арқылы бейнелейді.

Бұл зерттеуді келесі мақалада жалғастырамыз.

«Құдай халқын ұлы дағдарыс күтіп тұр. Әлемді де дағдарыс күтіп тұр. Барлық дәуірлердің ең шешуші күресі дәл алдымызда тұр. Қырық жылдан астам уақыт бойы біз пайғамбарлық сөздің беделіне сүйеніп таяп келе жатыр деп жариялаған оқиғалар қазір көз алдымызда жүзеге асып жатыр. Ар-ождан бостандығын шектейтін Конституцияға түзету енгізу мәселесі елдің заң шығарушыларының алдында әлдеқашан көтерілді. Жексенбіні сақтауды мәжбүрлеп орындату мәселесі ұлттық маңызы мен мәні бар мәселелердің біріне айналды. Біз бұл қозғалыстың нәтижесі қандай болатынын жақсы білеміз. Бірақ біз сол шешуші сәтке дайынбыз ба? Құдай бізге жүктеген — адамдарға алдарындағы қауіп туралы ескерту міндетін — адал атқардық па?»

«Жексенбілік ұстанымды заңмен күштеп енгізу жолындағы осы қозғалысқа қатысып жүргендердің өздерінің арасында да оның артынша қандай салдарлар туатынын көрмей, соған соқыр болғандар көп. Олар өздерінің діни бостандыққа тікелей соққы беріп отырғандарын аңғармайды. Киелі кітаптағы сенбінің талаптарын да, жексенбілік институттың қандай жалған іргетасқа сүйеніп тұрғанын да ешқашан түсінбегендер көп. Діни заңнаманы жақтайтын кез келген қозғалыс, шын мәнінде, сан ғасырлар бойы ар-ождан бостандығына табандылықпен қарсы соғыс жүргізіп келген папалыққа жасалған ымыра болып табылады. Жексенбіні ұстану өз болмысын христиандық мекеме деп аталатын нәрсе ретінде “заңсыздық құпиясына” қарыздар; ал оны күштеп орындату Римшілдіктің нақ өз іргетасы болып табылатын қағидаларды іс жүзінде мойындау болмақ. Біздің ұлтымыз өз үкіметінің қағидаларынан соншалықты теріс айналып, жексенбі күні туралы заң қабылдайтын болса, онда протестантизм осы әрекетінде папалықпен қол ұстасады; бұл, шын мәнінде, баяғыдан бері өз мүмкіндігін аңдып, қайтадан белсенді деспотизмге атылуға ынтыға күтіп тұрған зорлық-зомбылыққа жан бітіруден басқа ештеңе емес.»

«Діни заңнаманың билігін жүзеге асыратын Ұлттық реформа қозғалысы толық дамып жетілген кезде, өткен дәуірлерде үстемдік еткен сол бір төзімсіздік пен езгіні танытады. Сол кезде адамдық кеңестер Құдайлықтың айрықша құқықтарын өздеріне иемденіп, ар-ождан бостандығын өздерінің деспоттық билігінің астында жаншыды; ал олардың өктем жарлықтарына қарсы тұрғандардың үлесіне түрме, жер аудару және өлім тиді. Егер папалық немесе оның қағидалары тағы да заң арқылы билікке енгізілетін болса, халық арасындағы адасуларға мойынсұнып, ар-ождан мен ақиқатты құрбан етуге көнбейтіндерге қарсы қудалаудың оты қайта тұтанады. Бұл зұлымдық жүзеге асудың дәл алдында тұр. »

«Құдай бізге алдымыздағы қауіптерді көрсететін нұр бергенде, оны халықтың алдына жеткізу үшін қолымыздан келетін бар күш-жігерімізді жұмсауды елемей қойсақ, Оның алдында қалайша таза тұра аламыз? Оларды ескертусіз осы аса маңызды мәселеге бетпе-бет қалдыруға қанағаттана аламыз ба?» Testimonies, volume 5, 711, 712.